

– оперної вистави «Шовкова драбина» Дж. Россіні, яка буде презентована глядачеві у червні 2024 року.

Висновки. Одноактний музичний твір «Шовкова драбина» допомагає виявити феномен творчості Дж. Россіні та наблизити європейське музичне мистецтво до сучасного глядача засобами прочитання його у вітчизняній вокально-театральній традиції.

Список використаної літератури та джерел

1. Антонюк, О., 2013. Соціокультурна динаміка українського соціуму в умовах глобалізації. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 1(18), сс.73–82.
2. Карпов, О., 2021. Эстетическая высота произведения искусства и рынок: о художественном качестве подлинном и мнимом. *Художественная культура*, 4, сс.95–110.
3. Молибога, А., 2012. Співвідношення драматичної дії та музичної як компонентів оперного синтезу (на прикладі трьох одноактних фарсів Дж. Россіні). *Київське музикознавство*, 44, сс.106–110.
4. Черкашина, М., 1993. *Россини-комедиограф и проблемы эволюции итальянской оперы-буффа*. В кн.: М. Р. Черкашина, ред. *Джоаккино Россини: современные аспекты исследования творческого наследия*. Киев: Киевская государственная консерватория им. П. И. Чайковского, сс.5–10.

БОРИСЛАВ СТРОНЬКО

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9541-1272>

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри теорії та історії музичного виконавства

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

(Київ, Україна)

©Стронько Б., 2024.

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОМПОЗИТОРСЬКЕ МИСЛЕННЯ

(НА ОСНОВІ САМОСПОСТЕРЕЖЕННЯ)

1. Про співпадіння об'єкту та суб'єкту дослідження в одній особі.

Переваги та небезпеки.

- Перевага 1. Доступність джерела вихідних даних, включно з пам'яттю про формування навичок та задумів.
- Перевага 2. Наявність об'єктивованих наслідків мислення творів та інших проєктів (загальних ідей).
- Перевага 3. Саморефлексія як стимул для подальшого розвитку та удосконалення.

- Перевага 4. Музикознавчо-композиторська самоінтерпретація як зразок та виклик («Хочете зрозуміти мене? То підкажу – як». «Хочете пояснити мою творчість краще, ніж я сам? А чому б ні, навіть цікаво»).

- Небезпека 1. Проблемність об'єктивної самооцінки. «Своє – це найбільш зрозуміле та переконливе ... звісно, для мене».

- Небезпека 2. Зняття ефекту свіжості сприйняття твору: для більшості слухачів – це безпосереднє знайомство з музикою, на автора тисне вантаж спогадів про переробки та пошуки.

- Небезпека 3: неспівпадіння масштабів та чутливості сприйняття – як правило, автор інтенсивніше відчуває деталі власного твору. При цьому слухач може бути більше чи менше чутливим до певної частини музичних засобів, ніж автор.

2. Причини композиторського зацікавлення у цифрових технологіях:

1. Зручність набору нот та перевірки звучання основних музичних ідей.

2. Переваги в озвучуванні ідей, незручних для живого виконання:

- a. легке подолання ритмічних складнощів, критичних для живого ансамблю;

- b. відсутність проблеми фальші; надзвичайна керованість інтонування, аж до мікрохроматики;

- c. відсутність проблеми надшвидкого або надповільного («А коли брати дихання?») темпу;

- d. легке пересування джерела звуку по панорамі;

- e. полегшення проблеми балансу темброфактурних планів;

3. Можливість зробити «готовий звуковий продукт» без залучення виконавців.

3. Поступова еволюція мислення від звичайного відтворення на комп'ютері раніше сформованих навичок музичного мислення до принципів звукоорганізації, сформованих саме можливостями цифрових технологій:

Стадія 1. «Комп'ютер як псевдооркестр. Синтезатор як псевдоінструмент».

Стадія 2. Комп'ютер як *розширення* можливостей інструментів та оркестру.

Стадія 3. Комп'ютер як особливий *метайнструмент* з власними принципами дії:

- відкріплення тембру від темброносія. Можливість деформувати, реформувати та просто формувати тембр навіть з першоматерії синусних тонів чи білого шуму;

- відкріплення ритму від метроритмічної сітки. Можливість мислення чистими тривалостями, починаючи від мілісекунд;

- відкріплення звуковисотності від фіксованого строю, не тільки 12-тонової темперції;

- звичка оперувати у масштабах не тільки нот та традиційних груп нот, але й на різних масштабах мислення – від мікродинаміки звуку до оперування тривалими часовими послідовностями; нота перестає бути найменшою одиницею мислення. Звісно, до цього може призвести не тільки електроніка, але й вона сприяє надзвичайній керованості процесу;

- можливість мікрохірургії звуку аж до рівня окремих обертонів, їх відокремлення від «тіла» звуку;

- мислення взаємодіями акустичних процесів («Діалоги з випадковостями») – певний порядок народжується на перетині випадкової послідовності звуків з випадковим розподілом темпу, часового масштабування, ефектів затримки, конволюції та інших процесів.

4. Висновки: Переосмислення підвалин музичного мистецтва внаслідок засвоєння цифрових технологій генерування та обробки звуку:

1. Від засвоєння та творчого переосмислення успадкованих культурою: *від конструктів з нот – до доступу до першосубстанцій звучання – вібрацій та шумів, з подальшими надбудовами у вигляді цифрових та логічних моделей* (див. книгу Войтенка про додекафонію).

2. Можливість залучення випадковості як «безособистісного асистента» як подолання обмеженості власного, персонального мислення. Звісно, за умови творчої взаємодії з випадковістю, а не покори щодо неї.

3. Музика – це відповідь людини стихіям випадковості та невпорядкованості. Традиційне музичне мислення – це захищеність композитора могутньою оболонкою традицій, напрацьованих людством у музиці. Ресурси цифрових технологій – також напрацьовання людства з якісно новими можливостями контакту з позначеними стихіями – контакт з ними стає менш опосередкованим, як колись у давнині, у витоків зародження музики. Звісно, культурно-історична пам'ять при цьому не зникає й не повинна зникати. Але вона опиняється та реалізується більш опосередковано, у зоні мистецько-онтологічного ризику.

ІРИНА СУВОРОВА

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-7365-2946>

*творча аспірантка кафедри оперної підготовки та музичної режисури
Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.*

*Науковий консультант: Олена Касьянова,
кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури
Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
(Київ, Україна)*

©Суворова І., 2024.

**ОПЕРА А. РУДНИЦЬКОГО «АННА ЯРОСЛАВНА – КОРОЛЕВА ФРАНЦІЇ»:
ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ТА ІКОНОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Постановка проблеми. Київська Русь посідала особливе місце у розвитку європейської цивілізації. Слугуючи так званою «буферною зоною» між Сходом і Заходом, Київська Русь сприяла розвитку європейської цивілізації та фактично захищала народи Європи від кочових племен. Розширюючи геополітичну та дипломатичну сферу впливу на провідні європейські країни та на Візантійську імперію, формуючи свої політичні амбіції, Ярослав Мудрий прагнув до розширення родинних зв'язків методом укладання політичних шлюбів. Його наймолодша донька Анна Ярославна стала дружиною французького короля Генріха I Капетинга. Для порівняння впливу історичної епохи раннього